



Jaroslaw Cichoń

Bạn làm việc ở Ba Lan? Hãy làm việc hợp pháp!



Thông tin cho người lao động

Jarosław Cichoń

Bạn làm việc ở Ba Lan? Hãy làm việc hợp pháp!

Thông tin cho người lao động

Vác-sa-va 2015

Trình bày bìa Dorota Zajac

Biên soạn Izabella Dobrzańska

Biên tập in Barbara Charewicz

Tình trạng pháp lý vào ngày 27 tháng 1 năm 2015.
Copyright © Thanh tra Lao động Nhà nước 14029/01/00

THANH TRA LAO ĐỘNG NHÀ NƯỚC
TỔNG THANH TRA LAO ĐỘNG
VÁC-SA-VA 2015

www.pip.gov.pl

Trước khi đến Ba Lan

Bạn có thể làm việc hợp pháp tại Ba Lan, nếu:

- Bạn có giấy phép lao động,
- Cư trú hợp pháp ở trên lãnh thổ Ba Lan,
- Cơ sở cư trú của bạn trên lãnh thổ Ba Lan cho phép bạn lao động, không phải là, ví dụ Visa du lịch hoặc giấy tờ khác loại trừ lao động.

Giấy phép lao động do người sử dụng lao động tương lai của bạn xin cấp tại Ủy ban Tỉnh và sẽ phải chịu lệ phí liên quan đến nó. Sau khi kết thúc thủ tục, người sử dụng lao động có nghĩa vụ cung cấp cho bạn một bản giấy phép lao động.

Thay vì giấy phép - tuyên bố của người sử dụng lao động

Nếu bạn là một công dân của Ukraine, Belarus, Nga, Moldova, Gruzia hay Armenia, bạn có thể làm việc không cần giấy phép, nhưng không quá 6 tháng trong vòng 12 tháng tiếp theo và với điều kiện:

- người sử dụng lao động cấp cho bạn một bản tuyên bố về ý định tuyển dụng làm việc,
- đăng ký tuyên bố này tại phòng lao động cấp huyện.

Hãy dành được Visa!

Trên cơ sở giấy phép lao động hoặc bản tuyên bố, trong lãnh sự quán Ba Lan tại nước bạn thường trú, bạn cần xin **visa với mục đích lao động**, nó sẽ cho phép bạn nhập cảnh, cư trú một cách hợp pháp trên lãnh thổ Ba Lan và làm việc hợp pháp.

Bạn không thể làm việc hợp pháp khi bạn đang ở Ba Lan trên cơ sở:

- **visa cấp cho với mục đích: du lịch (biểu tượng „01”), hưởng bảo vệ tạm thời („20”) hoặc đến vì lý do nhân đạo, do lợi ích của nhà nước hoặc các nghĩa vụ quốc tế („21”);**
- **giấy phép cư trú tạm thời được cấp theo điều 181 khoản 1 của Đạo luật ra ngày 12 tháng 12 năm 2013. về người ngoại quốc.**

Khi bạn muốn thay đổi người sử dụng lao động

Giấy phép lao động được cấp để làm việc cho một người sử dụng lao động nhất định, trên một vị trí cụ thể, với thời hạn quy định trong giấy phép. Nếu vì lý do nào đó, bạn muốn thay đổi người sử dụng lao động, bạn phải có được giấy phép lao động cho phép làm việc chỗ người sử dụng lao động mới. Nếu bạn đang làm việc trên cơ sở tuyên bố ý định sử dụng lao động và muốn chuyển sang một công ty khác, bạn cũng cần có bản tuyên bố ý định sử dụng lao động của người sử dụng lao động mới đã được đăng ký tại phòng lao động cấp huyện. Ngược lại, việc thay đổi người sử dụng lao động không yêu cầu dành được thị thực hoặc giấy phép cư trú tạm thời mới nếu như thời hạn giá trị các giấy tờ đó của bạn chưa hết.

QUAN TRỌNG!

Người sử dụng lao động có thể giao cho bạn làm việc ở một vị trí khác so với những quy định trong giấy phép lao động, nhưng chỉ trong khoảng thời gian đến 30 ngày trong vòng một năm dương lịch và với điều kiện là trong thời hạn bảy ngày phải thông báo việc đó bằng văn bản cho tỉnh trưởng, người đã cấp giấy phép lao động của bạn.

Với việc lao động bất hợp pháp, có nguy cơ bị phạt tiền và phải rời khỏi Ba Lan

Nếu bạn làm việc tại Ba Lan:

- không có Visa hợp lệ hoặc giấy tờ khác cho phép cư trú trên lãnh thổ Ba Lan (ví dụ: thẻ cư trú),
- khi cơ sở cư trú loại trừ lao động (xem ở trên),
- không có giấy phép lao động cần thiết,
- làm việc ở vị trí khác hoặc theo các điều kiện khác so với những quy định trong giấy phép (trừ giai đoạn đến 30 ngày mỗi năm dương lịch), **đó là lao động bất hợp pháp**

Khi đó, bạn có nguy cơ bị phạt tiền từ 1 000-5 000 PLN và bị ràng buộc trở về (rời khỏi lãnh thổ Ba Lan), và có lệnh cấm tái nhập cảnh vào Ba Lan hoặc lãnh thổ của các quốc gia khác trong khối Schengen (trong thời gian từ 1 đến 3 năm).

Người sử dụng lao động cũng bị phạt tiền khi sử dụng lao động người nước ngoài bất hợp pháp. Ngoài ra, còn phải chịu thêm các chi phí liên quan đến việc phát hành và thực hiện các quyết định ràng buộc người nước ngoài trở về. Hình phạt đối với chủ sử dụng lao động còn cao hơn nhiều nếu – bằng cách lừa dối hoặc lợi dụng sự phụ thuộc công việc- đã xúi dục người nước ngoài làm việc bất hợp pháp.

Trước khi bắt đầu làm việc

Người sử dụng lao động có nghĩa vụ giao kết hợp đồng lao động **bằng văn bản** với bạn và cung cấp cho bạn một bản. Trước khi ký hợp đồng, bạn sẽ có thể tham khảo **bản dịch của nó sang ngôn**

ngữ mà bạn hiểu được (cho những người nước ngoài có trách nhiệm cần giấy phép lao động).

Hợp đồng lao động phải được giao kết bằng văn bản – muộn nhất là vào ngày bạn bắt đầu làm việc. Đối với việc không tuân thủ nghĩa vụ này người sử dụng lao động sẽ bị phạt tiền tới 30 000 PLN.

Hãy nhớ! Bản chất của hợp đồng không phải do tên của nó quyết định! Tùy thuộc vào nội dung của giấy phép lao động và các điều kiện của công việc, bạn có thể được tuyển dụng theo hợp đồng lao động hoặc hợp đồng dân sự (dịch vụ, hợp đồng chuyển nhượng quyền tác giả, thỏa thuận đại lý .v.v.). **Hợp đồng dân sự không đảm bảo cho bạn có quyền hưởng các quyền lợi và ưu tiên theo Bộ luật Lao động!** Nếu bạn đang làm một công việc dưới sự chỉ đạo của người sử dụng lao động, tại địa điểm và thời gian đã do họ định đoạt, họ cần phải giao kết **hợp đồng lao động với bạn, chứ không phải là hợp đồng dân sự.** Tình trạng này xảy ra, đặc biệt là nếu bạn:

- đến làm việc ngày này qua ngày khác (hoặc vào những ngày nhất định, khi bạn làm việc một phần ca),
- giờ làm việc của bạn được quy định bởi người sử dụng lao động (ví dụ. trong bảng hoặc lịch làm việc),
- có bốn phạm trù trực tiếp đích thân làm việc (bạn không thể nhờ ai đó thay thế),
- người sử dụng lao động hoặc cấp trên, chỉ huy và giám sát công việc của bạn,

Trong tình huống như vậy, không quan trọng là hợp đồng được gọi như thế nào, quan trọng là hình thức thực hiện nó.

CHÚ Ý!

Trong hợp đồng được giao kèo này người sử dụng lao động nhất thiết phải tính đến số tiền lương được quy định trong giấy phép lao động và trả tiền lương cho bạn thấp nhất là số tiền đó. Trong trường hợp giảm lương, họ có nghĩa vụ bù lại nó với các khoản đóng góp bảo hiểm xã hội và tạm ứng về thuế thu nhập.

Đăng ký bảo hiểm là nghĩa vụ của người sử dụng lao động

Người sử dụng lao động cũng có trách nhiệm - trong thời hạn bảy ngày - để đăng ký bạn vào bảo hiểm xã hội và y tế và thanh toán chi phí cho bảo hiểm này. Điều này áp dụng cho cả khi bạn đang làm việc trên cơ sở hợp đồng lao động cũng như trên cơ sở hợp đồng dân sự, tức là hợp đồng dịch vụ hoặc hợp đồng đại lý. Chỉ không bao gồm các hợp đồng chuyển nhượng quyền tác giả. Nhờ có bảo hiểm, bạn có quyền:

- sử dụng miễn phí các cơ sở y tế,
- hưởng quyền lợi khi ốm đau, sinh nở hoặc tai nạn tại nơi làm việc (ví dụ trợ cấp bệnh tật, thai sản).

Người sử dụng lao động tính toán và trích từ lương của bạn các khoản đóng góp bảo hiểm xã hội và y tế cùng các khoản tạm ứng thuế thu nhập. Chủ nhân phải đóng góp bảo hiểm và tạm ứng thuế tính từ tổng mức lương mà bạn nhận được thực sự. Không thể chấp nhận việc thanh toán toàn bộ hoặc một phần tiền lương mà không nộp thuế và bảo hiểm.

Giấy phép đồng bộ (cư trú và lao động)

Nếu bạn có kế hoạch ở lại và làm việc tại Ba Lan trong thời gian hơn ba tháng, bạn có thể xin giấy phép tạm trú và lao động do tỉnh trưởng cấp. Việc cấp giấy phép đó được tiến hành trong khuôn khổ một thủ tục hành chính, và - trên cơ sở của một tài liệu – cho phép người nước ngoài vừa cư trú và vừa làm việc tại Ba Lan. Trong trường hợp này, bạn không cần phải xin cấp riêng biệt giấy phép cư trú (visa) và chủ sử dụng lao động của bạn – xin cấp giấy phép lao động.

Chủ động thuộc về bạn!

Đơn xin cấp giấy phép cư trú tạm thời và lao động do người nước ngoài tự mình nộp, không phải người sử dụng lao động (như trong trường hợp giấy phép lao động bình thường). Kèm với đơn bạn cần bổ sung ý kiến của huyện trưởng liên quan đến khả năng đáp ứng nhu cầu biên chế trong thị trường lao động địa phương, do người sử dụng lao động của bạn dành được.

Nghĩa vụ của người nước ngoài trong trường hợp có thay đổi các điều kiện của giấy phép

Nghĩa vụ của người nước ngoài trong trường hợp có thay đổi các điều kiện của giấy phép

Trong trường hợp thay đổi các điều kiện làm việc so với quy định trong giấy phép tạm trú và lao động, tức là trường hợp:

- mất việc làm bất kỳ chỗ nào trong số các người sử dụng lao động được liệt kê trong giấy phép (trong giấy phép đồng bộ tạm cư và lao động có thể được liệt kê nhiều người sử dụng lao động),
- có các thay đổi vị trí làm việc,
- giảm lương,

bạn có nghĩa vụ - trong vòng 15 ngày làm việc - báo cáo bằng văn bản các sự kiện đó cho tỉnh trưởng, người sẽ thay đổi tương ứng giấy phép của bạn. Ngược lại, nếu tỉnh trưởng không nhận được thông báo đó – sẽ thu hồi lại giấy phép cho tạm cư và làm việc.

30 ngày để tìm kiếm một công việc mới

Nếu bạn bị mất việc làm tại người sử dụng lao động (những người sử dụng lao động) được liệt kê trong giấy phép tạm cư và lao động, nhưng đã hoàn thành nghĩa vụ thông báo bằng văn bản cho tỉnh trưởng, khoảng thời gian thất nghiệp không quá 30 ngày và đã xảy ra không quá một lần trong thời hạn của giấy phép - nó sẽ không bị thu hồi. Trong thời gian 30 ngày này bạn có thể tìm người sử dụng lao động mới.

Cho đến khi được gia hạn giấy phép bạn làm việc hợp pháp

Người sử dụng lao động của bạn cần phải nộp đơn xin kéo dài giấy phép lao động tại ủy ban tỉnh ít nhất là 30 ngày trước khi giấy phép hết hạn. Trong trường hợp giấy phép đồng bộ tạm cư và lao động, đơn xin cấp giấy phép này sẽ do người nước ngoài tự nộp - không muộn hơn ngày cuối cùng của cư trú hợp pháp trên lãnh thổ Ba Lan. Nếu thời hiệu nộp đơn xin gia hạn giấy phép lao động hoặc giấy phép tạm cư và lao động cho chủ nhân cũ và trên vị trí tương tự đã được bảo tồn, việc làm của người nước ngoài trên lãnh thổ Ba Lan coi là hợp pháp - từ ngày nộp đơn cho đến ngày mà quyết định về việc gia hạn giấy phép trở thành chính thức.

Các cơ quan kiểm soát chính quyền có thể điều gì?

Kiểm tra tính hợp pháp việc làm của người nước ngoài do các thanh tra của Thanh tra Lao động Nhà nước và Bộ đội Biên phòng thực hiện. Họ có quyền:

- kiểm tra giấy tờ tùy thân của những người đang làm việc hoặc có mặt tại nơi làm việc và phỏng vấn họ,
- yêu cầu người sử dụng lao động cung cấp cho họ tất cả các tài liệu liên quan đến việc tuyển dụng người nước ngoài, ví dụ: giấy phép lao động, hợp đồng đã giao kèo hoặc bằng chứng về việc đăng ký bảo hiểm xã hội.

Tìm sự giúp đỡ ở đâu?

Thanh tra Lao động Nhà nước

Tại một trong số 16 Ban Thanh tra lao động khu vực (trong thành phố trực thuộc tỉnh) và 43 chi nhánh địa phương của Thanh tra Lao động Nhà nước (ở các thành phố lớn khác), bạn có thể nhận được tư vấn pháp lý miễn phí về luật lao động và tính hợp pháp của việc làm. Bạn có thể đích thân tìm hiểu trực tiếp hoặc qua điện thoại (có thể bằng văn bản – gửi lên Ủy ban câu hỏi bằng văn bản). Thông tin về ngày giờ tư vấn pháp luật được định và các số điện thoại có các luật sư đang trực, bạn sẽ tìm thấy trên trang **web www.pip.gov.pl**

Bạn cũng có thể khiếu nại lên Thanh tra Lao động Nhà nước **đối với việc không tuân thủ các quy định của luật lao động, về an toàn và vệ sinh lao động.**

Tòa án lao động

Nếu cơ sở làm việc của bạn là **hợp đồng lao động**, trong trường hợp tranh chấp với người sử dụng lao động, bạn có quyền đấu tranh quyền lợi của mình trước tòa án lao động. Tố tụng trước các tòa án này thân thiện hơn cho người lao động (ít hình thức hơn) so với các tòa dân sự bình thường khi giải quyết các tranh chấp phát sinh từ sử dụng lao động theo cơ sở hợp đồng dân sự (dịch vụ, hợp đồng chuyển nhượng quyền tác giả .v.v.).

Các tổ chức phi chính phủ

Trợ giúp pháp lý, cả trong khuôn khổ liên quan đến làm việc tại Ba Lan, bạn có thể tìm được ở một số tổ chức phi chính phủ. Họ

cung cấp cho người nước ngoài các thông tin và giải thích về những quy định hiện hành tại Ba Lan, cũng như tư vấn pháp lý trong từng trường hợp cá nhân cụ thể và giúp bạn biết cách sống ở Ba Lan. Một số trong số họ có hỗ trợ trong việc giải quyết các vấn đề hành chính, soạn thảo các công văn, đơn từ và đại diện người nước ngoài trong các ủy ban và tòa án. Đại diện của các tổ chức này cũng có thể đi cùng với người nước ngoài để phiên dịch.

Các liên hệ hữu ích

Thông tin cho người di cư: 22 490 20 44 (Thứ Hai - Thứ Sáu từ 9-17 giờ)

Tại số này, người di cư có thể nhận được thông tin liên quan, trong đó có các điều kiện cư trú và làm việc tại Ba Lan. Các thông tin được cung cấp trong các ngôn ngữ sau: tiếng Anh, tiếng Ả Rập, Pháp, Ba Lan, Nga, Ukraina và tiếng Việt.

Thông tin cho người di cư: www.migrant.info.pl

Trung tâm Can thiệp - Tư vấn Quốc gia cho nạn nhân của nạn buôn bán người

Nếu như:

- bạn đã bị lừa bời những người trung gian đưa bạn đến Ba Lan hay có một khoản nợ với họ,
- họ đã tước của bạn các giấy tờ tùy thân (ví dụ: Hộ chiếu),
- bạn bị cưỡng buộc phải làm việc trong điều kiện tồi tệ, tiền lương của bạn do người nào khác chiếm đoạt,
- trong khi làm việc bị canh giữ (ví dụ: do bảo vệ vũ trang),
- bạn không được đi lại tự do ngoài giờ làm việc, bạn bị cấm liên lạc với gia đình ở quê hương,
- bạn bị hăm dọa hay bị đánh đập,

vậy rất có thể bạn đã trở thành **nạn nhân của nạn buôn bán người**.

Trong tình huống này, bạn có thể tìm sự trợ giúp của Trung tâm Can thiệp - Tư vấn Quốc gia cho nạn nhân của nạn buôn bán người, do Tổ chức La Strada Foundation phụ trách.

www.strada.org.pl, www.kcik.pl, tel.: +48 22 628 99 99, 48 22 628 01 20

Các tổ chức công cộng quan trọng:

Bộ Lao động và Chính sách Xã hội www.mpips.gov.pl

Bộ Nội vụ www.msw.gov.pl

Biên Phòng www.strazgraniczna.pl

Ủy ban về việc Người Ngoại quốc www.udsc.gov.pl

Bộ Ngoại giao www.msz.gov.pl

Các tổ chức phi chính phủ trợ giúp pháp lý cho người nước ngoài:

Văn phòng của Tổ chức Di cư Quốc tế (IOM) tại Vác-sa-va; nguồn thông tin cho người nước ngoài – trang web: www.migrant.info.pl

Hiệp hội Can thiệp Pháp lý [Www.interwencjaprawna.pl](http://www.interwencjaprawna.pl), tel. : + 48 22 629 56 91, + 48 22 621 5165

Tổ chức Helsinki về Nhân quyền www.hfhr.org.pl, tel.: +48 22 556 44 66

Quỹ Phát triển „ Ngoài biên giới „ (FROG) www.frog.org.pl, tel.: +48 22 403 78 72, info@frog.org.pl

Tổ chức „ Cứu nạn „ www.ocalenie.org.pl, tel.: +48 22 828 04 50

Trung tâm Trợ giúp Pháp lý www.pomoc.prawna.org, tel: +48 12 633 72 23, e-mail: porady@pomocprawna.org

Đại sứ quán Vương quốc Liên hiệp Anh tại Cộng hòa Ba Lan
ul. Kawalerii 12

00-468 Vác-sa-va

tel. + 48 22 311 00 00

Nếu bạn được đánh giá xếp vào Chương trình hỗ trợ và bảo vệ nạn nhân / nhân chứng của nạn buôn bán người, bạn sẽ nhận được (miễn phí): chỗ ở tại một nơi an toàn, thực phẩm và quần áo, hỗ trợ y tế, hỗ trợ pháp lý. Bạn cũng có thể tính đến được hợp pháp hoá cư trú khi bạn đang ở Ba Lan bất hợp pháp.